Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Llywodraeth Cymru 2024

Strategaeth Gwres i Gymru

CYNLLUN GWEITHREDU

Y llwybr at wres sero net yng Nghymru
erbyn 2050 ar draws pob sector

Gorffennaf 2024

Cynnwys

Troi Strategaeth yn Gamau Gweithredu2

Ein Strategaeth 2

Ein dull o Gynllunio Camau Gweithredu ... 2

Cyflawni'r Cynllun Gweithredu 6

Cynllun Gweithredu............................8

Fframwaith galluogi 8

Effaith a gwerthuso 15

Effaith llesiant...................................... 15

Fframwaith monitro a gwerthuso 18

Camau nesaf allweddol 20

Cofrestr o’r holl bolisïau 22

Troi Strategaeth yn Gamau Gweithredu

Ein Strategaeth

Cyhoeddwyd Strategaeth Gwres i Gymru Ddrafft yn haf 2023 ar gyfer ymgynghori arni. Cyhoeddir y Cynllun Gweithredu hwn ochr yn ochr â'r Strategaeth Gwres i Gymru derfynol a'n hymateb i'r ymgynghoriad yn haf 2024.

Mae Strategaeth Gwres i Gymru yn nodi'r gofynion cyffredinol hirdymor ar gyfer Cymru. Bydd yn gyson, ac yn pennu'r cyfeiriad teithio yn gadarn.

Ein dull o Gynllunio Camau Gweithredu

Mae'r Cynllun Gweithredu yn canolbwyntio ar greu'r amgylchedd galluogi gofynnol ar gyfer y trawsnewid. Ar y sail honno, mae'r Cynllun Gweithredu yn cynnwys y camau manwl sy'n ymwneud â'r amcanion a'r polisïau ar gyfer y Fframwaith Galluogi. Mae'r cyfrifoldeb am y polisïau a'r camau gweithredu ar gyfer sectorau tai, busnesau, diwydiant a chyhoeddus wedi'i bennu i dimau polisi perthnasol Llywodraeth Cymru.

Mae'r Cynllun Gweithredu yn ategu'r dull haenog a gymerwyd yn Strategaeth Gwres i Gymru. Mae'r Weledigaeth, yr Amcanion a'r Polisïau wedi'u pennu yn y Strategaeth, a'r haen nesaf o gamau gweithredu i'w pennu fel y Cynllun Gweithredu hwn.

Gweledigaeth	Amcanion	Polisïau	Camau
Gweledigaeth 1 'Bydd gwres glân a fforddiadwy ar gael i bawb – byddwn yn cydnabod cyfle y newidiad a byddwn yn sicrhau ein llesiant yn y dyfodol gydag economi carbon isel cynaliadwy.'	**17 o Amcanion** Ar draws sectorau: - fframwaith galluogi - rhwydweithiau ynni - cartrefi - busnesau - diwydiant - gwasanaethau cyhoeddus	**57 o Bolisïau** I gyflawni'r weledigaeth a'r amcanion, gan ddefnyddio'r dulliau canlynol: - cydweithio - arwain y ffordd - cefnogi - dylanwadu - llunio polisi	**Camau Gweithredu** Cyflawni'r polisïau, gan ystyried y camau gweithredu sydd eu hangen yn y tymor agos. Ei gyflwyno ar draws Llywodraeth Cymru a'i phartneriaid.

Gweledigaeth

Ein Gweledigaeth:

Bydd gwres glân a fforddiadwy ar gael i bawb—byddwn yn cydnabod cyfle'r newidiad a byddwn yn sicrhau ein llesiant yn y dyfodol gydag economi carbon isel cynaliadwy.

Amcanion

Ein fframwaith galluogi – hwyluso pontio teg

a) Mae prosesau cynllunio yn dryloyw, yn symlach ac yn addas i'r diben – gan gefnogi atebion gwres carbon isel i gael eu cyflwyno yn effeithlon
b) Mae pob sector yn deall ac yn cefnogi gwres carbon isel – mae cydweithrediad a gwybodaeth a rennir wedi sbarduno momentwm tuag at wres sero net ar ochr y galw
c) Mae ein gweithlu medrus iawn yn hwyluso cyflenwyr a gweithgynhyrchwyr lleol sy'n gwasanaethu'r cyfnod pontio yng Nghymru – caiff talent, buddsoddiad ac atebion arloesol newydd eu denu i Gymru
d) Mae costau'r newidiad yn cael eu dosbarthu'n deg ar draws cymdeithas ac mae manteision y newidiad hwn yn cefnogi'r economi a'n cymunedau

Ein rhwydweithiau ynni – llunio dyfodol y cyflenwad gwres

e) Mae gan rwydweithiau trydan hyblyg a diogel y seilwaith ar waith i gefnogi'n effeithiol wres sydd wedi ei drydaneiddio yn rhan o system ynni sero net
f) Mae rhwydweithiau gwresogi yn ddarparwyr dibynadwy ac effeithlon o wres carbon isel mewn meysydd addas ledled Cymru
g) Bydd Cymru yn cefnogi defnyddio Hydrogen Carbon Isel lle mae'n galluogi newid cynaliadwy a theg i ddatgarboneiddio, er enghraifft mewn hybiau hydrogen lleol lle mae diwydiannau yn ddibynnol ar brosesau tymheredd uchel, ac ar gyfer atebion eraill sy'n anodd eu datgarboneiddio

Ein cartrefi – gwres fforddiadwy i bawb

h) Bydd fframwaith rheoleiddio clir ar waith sy'n cefnogi cartrefi sero net ar draws yr holl dai rhent, tai sy'n eiddo i berchen-feddianwyr, a thai cymdeithasol
i) Mae cartrefi yn effeithlon yn thermol ac fe'u gwasanaethir gan bympiau gwres yn bennaf – cymerir dull adeilad cyfan ar gyfer y cyfnod pontio ac mae perchnogion tai yn deall sut i weithredu eu systemau
j) Bydd atebion gwres carbon isel yn fforddiadwy i'w gosod ac yn fforddiadwy i'w gweithredu

Ein busnesau – cefnogi ein heconomi leol i ffynnu

k) Bydd busnesau yng Nghymru yn gynaliadwy ac yn cael eu cefnogi gan atebion gwres carbon isel sy'n fforddiadwy
l) Bydd gan fusnesau yr hyder i fuddsoddi yn y newidiad i wres carbon isel ac adeiladau sero net
m) Bydd ein busnesau a'n heiddo masnachol yn dangos eu cymwysterau sero net, gan fagu hyder ac ymgysylltu â defnyddwyr

Ein diwydiant – meithrin arloesedd a buddsoddiad

n) Mae diwydiant yn cael ei bontio i wres carbon isel fforddiadwy, yn gystadleuol ac yn gynaliadwy ar gyfer yr hirdymor ar ôl gweithredu'r technegau gorau sydd ar gael
o) Mae hybiau hydrogen carbon isel yn cael eu sefydlu ac yn gwasanaethu prosesau diwydiannol tymheredd uchel a defnyddwyr lleol fel y bo'n briodol

Ein gwasanaethau cyhoeddus – arwain drwy esiampl

p) Mae'r sector cyhoeddus yn arweinwyr o ran pontio i sero net – gan weithio tuag at sero net erbyn 2030 a chefnogi cyflawniad rhanbarthol a lleol i gydnabod y budd i Gymru
q) Bydd atebion gwres carbon isel yn gwasanaethu holl adeiladau'r sector cyhoeddus – gan hyrwyddo dull adeilad cyfan ar gyfer pontio

Llinell amser o bolisïau allweddol

TYMOR BYR (2024–2030): creu amgylchedd sy'n galluogi, gan ddarparu'r amodau sy'n ofynnol fel y bydd y newid yn digwydd ar gyflymder a graddfa sy'n briodol.

- Sicrhau bod rheolau cynllunio ar gyfer pympiau gwres yn addas i'r diben
- Datblygu ein dull o roi'r gorau i ddefnyddio boeleri tanwydd ffosil yn raddol
- Ymgysylltu â Llywodraeth y DU ar brisiau trydan yn y dyfodol o'i gymharu â nwy naturiol
- Datblygu ein Fframwaith Pontio Teg tuag at Sero Net a chyflawni ein cynllun i fynd i'r afael â thlodi tanwydd
- Cefnogi'r broses o ddiwygio cynlluniau a buddsoddiad yn y rhwydwaith pŵer i sicrhau dibynadwyedd y grid
- Ymgysylltu â sefydliadau addysgol i weithredu ein Cynllun Gweithredu Sgiliau Sero Net a datblygu sgiliau carbon isel
- Datblygu cymorth ardrethi annomestig ar gyfer gosod technolegau gwres carbon isel
- Cefnogi'r gwaith o gyflawni Cynlluniau Ynni Ardal Leol i alluogi dull o ddatgarboneiddio gwres sy'n seiliedig ar le

TYMOR BYR I GANOLIG (2025 – 2035): gorchfygir rhwystrau i wres carbon isel, a ffynonellau gwres carbon isel yw'r dewis mewn ffaith fwyfwy i ddefnyddwyr a busnesau, , ac mae'r sector cyhoeddus yn arweinwyr yn y newid.

- Meithrin cadwyni cyflenwi a galluoedd lleol wrth i'r defnydd gynyddu
- Cefnogi ac anodd diwydiant i ddatgarboneiddio gwres, gan gynnwys mynediad at ETS y DU
- Datblygu'r dull o roi'r gorau i ddefnyddio boileri tanwydd ffosil yn raddol ar gyfer adeiladau domestig a masnachol
- Cefnogi arloesedd a datblygiad hydrogen carbon isel
- Cefnogi Cyrff Cyhoeddus â chyllid ac arbenigedd i ddatblygu prosiectau mawr eu heffaith, gan rannu dysg â sectorau ehangach
- Defnyddio ein sylfaen dystiolaeth a'n safbwynt o ran polisi i ddylanwadu ar bolisi Llywodraeth y DU ar hydrogen ar gyfer gwresogi
- Cefnogi landlordiaid cymdeithasol i gyflawni Tystysgrif Perfformiad Ynni safon A drwy'r rhaglen 'Ôl-osod er mwyn Optimeiddio' a chymorth dilynol
- Hwyluso'r broses o weithredu Cynlluniau Ynni Ardal Leol, gan weithio ar y cyd â phartneriaid cyflawni lleol

TYMOR CANOLIG I HIRDYMOR (2030–2050): mae gwres carbon isel yn rhan o fywyd bob dydd yng Nghymru—mae gwres glân a fforddiadwy ar gael i bawb.

- Rhannu taith ddefnyddwyr glir ar gyfer pob sector ynghylch gweithredu arferion gorau gwres carbon isel
- Rhannu safonau arferion gorau ac achrediadau cyflenwyr i roi hyder i gwsmeriaid sy'n pontio i wres carbon isel
- Hyrwyddo busnesau ardystio eu hymrwymiadau sero net a'u perfformiad yn annibynnol

CYDWEITHREDU | ARWAIN Y FFORDD | CYMORTH | DYLANWADU | LLUNIO POLISÏAU

Cyflawni'r Cynllun Gweithredu

Bydd cyflawni Strategaeth Gwres i Gymru yn gofyn am weithgareddau pellgyrhaeddol ar draws y rhan fwyaf o feysydd polisi yn y Llywodraeth. Bydd gweithredu'r polisïau yn y Strategaeth Gwres yn dod yn rhan o weithgarwch craidd Llywodraeth Cymru, bydd yn cael ei integreiddio i raglenni a meysydd cyfrifoldeb presennol heb sefydlu bwrdd rhaglenni cyflenwi penodol na grŵp gorchwyl a gorffen.

Rhanddeiliaid ehangach

Ni all Llywodraeth Cymru gweithredu'n llwyddiannus y Strategaeth Wres i Gymru ar ei phen ei hun. Byddwn yn gweithio mewn partneriaeth â'r sector cyhoeddus, busnesau, sefydliadau'r trydydd sector, Llywodraeth y DU a dinasyddion. Mae angen gweithredu ar draws y gymdeithas gyfan i helpu i gyflawni'r weledigaeth o wres glân a fforddiadwyedd i bawb. Rydym yn disgwyl gweithio gyda grwpiau cyflenwi a rhanddeiliaid allanol ar draws Cymru a'u cefnogi.

Grwpiau Cyflawni

Sefydliadau/Grwpiau Strategol y Sector Cyhoeddus

- Comisiynydd Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol
- Panel Strategaeth Datgarboneiddio Llywodraeth Leol
- Bwrdd Newid Hinsawdd Iechyd a Gofal Cymdeithasol
- Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru
- Byrddau Gwasanaeth Cyhoeddus
- Cyd-bwyllgorau Corfforedig
- Bargeinion Twf Rhanbarthol
- Sefydliadau Sector Cyhoeddus
- Awdurdodau Cynllunio Lleol
- Cyfoeth Naturiol Cymru
- Un Llais Cymru

Sefydliadau a Rhaglenni Cyflawni Llywodraeth Cymru

- Banc Datblygu Cymru
- Ynni Cymru
- Busnes Cymru
- Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru
- Trydan Gwyrdd Cymru
- Salix Finance

Grwpiau Rhanddeiliaid Ymgynghorol

- Comisiwn Seilwaith Cymru
- Archwilio Cymru
- Fforwm Adeiladu Cymru
- Diwydiant Sero Net Cymru
- Rhwydwaith Gwledig Cymru
- Ac eraill

Allanol

Defnyddwyr

- Y cyhoedd
- Busnesau
- Diwydiant
- Y Wasg

Cadwyni Cyflenwi, Sgiliau, Safonau a'r Trydydd Sector

- Cyrff Trydydd Sector
- Cyflenwyr a dosbarthwyr
- Crefftau – peirianwyr gwresogi
- Cyflenwyr Ynni
- Colegau a Phrifysgolion
- Cynllun Ardystio Meicro-gynhyrchu
- Cyrff crefftau a darparwyr achrediadau
- Cymdeithasau Masnach
- Ymchwil ac Arloesi y DU

Galluogwyr ar Raddfa System

- Y Grid Cenedlaethol – Gweithredwr System Ynni
- Cynhyrchwyr Adnewyddadwy
- Gweithredwyr Rhwydwaith Ddosbarthu
- Gweithredwyr Rhwydwaith Nwy
- Cyflenwyr Ynni
- Cymdeithas Rhwydweithiau Ynni

Polisi a Chyllid

- Llywodraeth y DU
  - Adran Ynni, Diogelwch a Sero Net
  - Adran Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol
  - Trysorlys EF
  - Uned Cyflenwi Rhwydwaith Gwres
- Ofgem
- Banc Seilwaith Cenedlaethol y DU

Rhaglenni Allweddol

Rydym eisoes yn gwneud cynnydd ar draws prosiectau a rhaglenni allweddol. Mae tirwedd bresennol cynlluniau perthnasol Llywodraeth Cymru, yn erbyn themâu allweddol y Strategaeth Gwres, wedi'u nodi fel a ganlyn.

Prosiect / Rhaglen	Disgrifiad	Fframwaith Galluogi	Rhwydweithiau Ynni	Cartrefi	Busnesau	Diwydiant	Sector Cyhoeddus
Rhwydweithiau Ynni y Dyfodol Cymru	Prosiect yn ymgysylltu â gweithredwyr rhwydwaith ardal i gynllunio seilwaith yn y dyfodol.		✓				
Cyfrifon Dysgu Personol Gwyrdd	Hyfforddiant wedi'i ariannu drwy golegau ar gyfer sgiliau masnach carbon isel.	✓					
Rhaglen Ôl-ffitio er mwyn Optimeiddio	Sector tai cymdeithasol - datgarboneiddio a thlodi tanwydd.	✓		✓			
Cynllun Lesio Cymru	Sector rhentu preifat - mynediad at, a fforddiadwyedd, rhentu'n breifat yng Nghymru.			✓			
Rhaglen Cartrefi Clyd	Yn cefnogi cartrefi sy'n dioddef tlodi tanwydd, ariannu effeithlonrwydd ynni ac yn rhoi cyngor.	✓		✓			
Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru	Cefnogaeth ar gyfer prosiectau datgarboneiddio'r sector cyhoeddus a mentrau cymunedol.	✓					✓
Busnes Cymru	Gwasanaeth cyngor am ddim i fusnesau yng Nghymru.				✓	✓	
Banc Datblygu Cymru	Cynlluniau benthyciadau ar gyfer busnesau yng Nghymru, gan gynnwys benthyciadau datgarboneiddio.				✓	✓	
Ynni Cymru	Rhaglen i gefnogi systemau ynni clyfar, lleol.			✓	✓	✓	✓
Rhaglen Ariannu Cymru	Cynllun benthyciadau ar gyfer prosiectau datgarboneiddio'r sector cyhoeddus.						✓
Grant Gwres Carbon Isel y Sector Cyhoeddus	Cynllun grant ar gyfer prosiectau gwres carbon isel a weithredir gan y Gwasanaeth Ynni.						✓
Digarbon	Cynllun benthyciadau datgarboneiddio gydag opsiynau ad-dalu tymor hir ar gyfer addysg drydyddol.						✓

Cynllun Gweithredu

Fframwaith galluogi

1. Byddwn yn cefnogi cyflwyno Cynlluniau Ynni Ardal Leol i alluogi dull seiliedig ar le ar gyfer y trawsnewidiad gwres carbon isel – gan sicrhau bod parthau gofodol yn nodi meysydd blaenoriaeth ar gyfer gwres carbon isel a bod y broses hon yn cyd-fynd â chynllunio rhwydwaith gan weithredwyr dosbarthu trydan a throsglwyddo.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Rydym wedi ariannu'r gwaith o ddarparu Cynlluniau Ynni Ardal Leol ar draws yr holl Awdurdodau Lleol, gan gefnogi datgarboneiddio gwres cydlynol.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Byddwn yn cyfuno canfyddiadau Cynllun Ynni Ardal Leol yn ddarlun rhanbarthol a chenedlaethol ledled Cymru.
- Archwilio sut y gellir defnyddio parthau gofodol i gyflymu a thargedu buddsoddiad mewn meysydd blaenoriaeth, fel y nodwyd gan Gynlluniau Ynni Ardal Leol.

2. Byddwn yn hwyluso'r gwaith o weithredu Cynlluniau Ynni Ardaloedd Lleol – drwy ymgysylltu â chymunedau a phartneriaid cyflawni i gyfathrebu Cynlluniau ac adeiladu ymgysylltiad ar gyfer y trawsnewid – gan gynnwys defnyddio atebion digidol i gynorthwyo cydweithio.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Rydym wedi ymgysylltu â phartneriaid cyflawni allweddol drwy gydol datblygiad y Cynlluniau Ynni Ardal Leol.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Bydd data allweddol a ddatblygwyd yn ystod y Cynlluniau Ynni Ardal Leol yn cael eu llwytho i fyny i DataMapWales, i'w ddefnyddio gan randdeiliaid eraill.
- Byddwn yn defnyddio allbynnau Cynlluniau Ynni Ardal Leol i lywio ein rhaglenni cyflenwi.

3. Byddwn yn sicrhau bod y rheolau cynllunio ar gyfer hawliau datblygu a ganiateir ar gyfer pympiau gwres yn addas i'r diben – byddwn yn adolygu'r sylfaen dystiolaeth ac yn ceisio cael gwared ar unrhyw gyfyngiadau cynllunio diangen ar gyfer y trawsnewidiad gwres carbon isel.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Adolygu'r dystiolaeth bresennol ynghylch rheolau cynllunio a phympiau gwres.
- Ymgysylltu â rhanddeiliaid arbenigol mewnol ac allanol.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Byddwn yn paratoi ymgynghoriad ar hawliau datblygu a ganiateir, bydd pympiau gwres ffynhonnell aer yn rhan o'r ymgynghoriad hwn.

4. Yn unol â'n Strategaeth Ymgysylltu â'r Cyhoedd Gweithredu Hinsawdd Cymru, byddwn yn ymgysylltu ag aelwydydd i wella eu dealltwriaeth o wres carbon isel a'n dealltwriaeth o'r heriau sy'n wynebu aelwydydd. Byddwn yn parhau i gynnwys yr aelwydydd hyn wrth wneud penderfyniadau, ac yn cyfleu'r cymorth sydd ar gael ar gyfer eu trawsnewidiad gwres.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Monitro effaith Strategaeth Ymgysylltu â'r Cyhoedd Gweithredu Hinsawdd Cymru.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Sicrhau bod y cyngor sydd ar gael i bob dinesydd drwy ein cynllun Cartrefi Clyd yn glir ar yr opsiynau sy'n ymwneud ag atebion gwresogi carbon isel ac y gall gefnogi unigolion i wneud penderfyniadau gwybodus a gweithredu.

5. Byddwn yn adeiladu ac yn rhannu gwybodaeth am y llwybr posibl i'r farchnad ar gyfer gwres, technolegau a phrosesau carbon isel. Y nod yw creu dealltwriaeth glir o opsiynau a chymorth sydd ar gael ar gyfer pob sector a chwsmer, fel y gall defnyddwyr gael mynediad at gadwyni cyflenwi ac ariannu presennol.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Mae sianeli digidol Busnes Cymru yn codi ymwybyddiaeth o wybodaeth i helpu busnesau i ddatgarboneiddio a'r cymorth sydd ar gael gan Lywodraeth Cymru a phartneriaid.
- Mae Busnes Cymru yn darparu cynghorwyr datgarboneiddio arbenigol i gefnogi busnesau i ddeall y camau y gallant eu cymryd i adolygu eu harferion a gwella effeithlonrwydd ynni. Mae'r cyngor hefyd yn cynnwys cyfeirio at opsiynau buddsoddi ac ariannu.

- Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r sector cyhoeddus i ddatgarboneiddio.
- Mae'r cynllun Nyth yn cynnig cyngor ar effeithlonrwydd ynni ac, os yw'n gymwys, cymorth i osod gwelliannau effeithlonrwydd ynni mewn cartrefi ledled Cymru.
- Mae ystod o raglenni Llywodraeth Cymru (er enghraifft Rhaglen Ôl-ffitio er mwyn optimeiddio) yn cefnogi datblygiad cadwyni cyflenwi lleol trwy fuddsoddiad lleol.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Lansio ein map llwybr datgarboneiddio preswyl.
- Bydd Busnes Cymru yn datblygu gwybodaeth ac offer digidol i helpu busnesau i osod a datblygu eu nodau datgarboneiddio.
- Defnyddio mapio data'r gadwyn gyflenwi i ddeall y gadwyn gyflenwi bresennol a phosibl yng Nghymru, gan agor cyfleoedd i weithgynhyrchwyr lleol a darparwyr gwasanaethau.

6. Byddwn yn helpu i feithrin ymddiriedaeth rhwng busnesau a pherchnogion tai mewn cyflenwyr gwres carbon isel presennol a rhai sy'n dod i'r amlwg trwy adolygu a rhannu ardystiad a safonau'r gadwyn gyflenwi – byddwn yn ceisio rhannu a chyfleu gwybodaeth am safonau arfer gorau ac achrediadau cyflenwyr i roi hyder i gwsmeriaid sy'n trosglwyddo i wres carbon isel, e.e. safon ansawdd TrustMark.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Ymwreiddio safonau achredu cadarn (e.e. MCS) yn gofyniad ar gyfer rhaglenni a chyllid Llywodraeth Cymru.
- Rhannu gwybodaeth am arferion gorau a safonau achredu drwy ein gwasanaethau cyngor presennol.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Adolygu safonau a weithredir yn gyson a chadwyni cyflenwi a ddatblygwyd ar draws ein rhaglenni presennol a newydd i sicrhau ein bod yn cadw i fyny â safonau arfer gorau a dysgu eraill.
- Parhau i ddatblygu trafodaethau gyda darparwyr hyfforddiant a chyrff achredu.
- Defnyddio sianeli digidol Busnes Cymru a'r cyfryngau cymdeithasol i ymhelaethu gwybodaeth gyda'r gymuned fusnes.

7. Byddwn yn parhau i hyrwyddo'r defnydd o Fanylebau sydd ar gael i'r Cyhoedd (PAS 2030, PAS 2035 a PAS 2038) yn ein rhaglenni ar gyfer gwres carbon isel - gan y bydd cymhwyso safonau cydnabyddedig ar gyfer effeithlonrwydd ynni yn sicrhau cysondeb i'n dull gweithredu, bydd hyn yn cael ei gefnogi ymhellach gan arfer gorau blaenllaw yn y diwydiant.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Gorfodi PAS2030 a/neu PAS2035 ar draws ystod o raglenni Llywodraeth Cymru i sicrhau'r safonau uchaf o ôl-ffitio ar draws adeiladau.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Adolygu gweithrediad PAS yn gyson ar draws rhaglenni presennol a newydd i sicrhau ein bod yn cadw i fyny â safonau arfer gorau a dysgu eraill.

8. Drwy weithredu ein Cynllun Gweithredu Sgiliau Sero Net a datblygu'r mapiau ffyrdd, byddwn yn nodi'r sgiliau sydd eu hangen i gefnogi atebion gwres carbon isel ac yn chwilio am gyfleoedd i gefnogi ailhyfforddi peirianwyr nwy i dechnolegau adnewyddadwy.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Rydym wedi ymgynghori a chyhoeddi'r ymatebion i'n cysur ar Sgiliau Sector Sero Net ac wedi cynhyrchu mapiau ffordd sgiliau sector drafft, gan fanylu ar ofynion sgiliau penodol, llinellau amser rheoleiddio a galw tebygol y gweithlu fesul sector.
- Rydym wedi gwneud hyfforddiant uwchsgilio/ailsgilio mewn sgiliau sero net am ddim, i'r rhai sydd mewn cyflogaeth ar hyn o bryd, trwy Gyfrifon Dysgu Personol Gwyrdd.
- I'r rhai dros 20 oed ac sy'n ceisio ailymuno â'r farchnad lafur ar ôl colli swydd, mae ein rhaglen ReAct+ yn parhau i ddarparu cymorth grant ar gyfer hyfforddiant galwedigaethol, costau teithio a gofal (gan gynnwys gofal plant) sy'n gysylltiedig â phob math o hyfforddiant, gan gynnwys sgiliau sero net.
- Rydym hefyd wedi creu elfen sgiliau sero net benodol yn ein Rhaglen Sgiliau Hyblyg - i gefnogi cyflogwyr uwchsgilio eu staff i ddiwallu anghenion economi'r dyfodol - ar sail cyd-ariannu.
- Mae ein rhaglen Twf Swyddi Cymru + yn cynnwys hyfforddiant am ddim mewn meysydd fel sgiliau adeiladu a pheirianneg, ar gyfer y rhai rhwng 16 a 19 oed ac nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Mae gennym gynnig prentisiaethau a ariennir yn gryf ar gyfer sgiliau sero net ac rydym yn bwriadu ymgorffori cymwysterau newydd a diwygiedig wrth iddynt gael eu datblygu i ddiwallu anghenion newidiol diwydiant. Er enghraifft, cyhoeddwyd ein Llwybr Prentisiaethau Cymru mewn Rheoli Ynni yn 2023.

- Gan weithio ochr yn ochr â rhanddeiliaid, byddwn yn cwblhau ein mapiau ffordd sgiliau sector, gan gynnwys gofynion gwres ac ynni.

9. Byddwn yn parhau i ddenu talent, o brentisiaid i weithwyr proffesiynol, i'r sector gwres carbon isel – gan gynnig cyfleoedd drwy ein rhaglenni a ariennir, gan gynnwys ein sefydliadau addysgol i feithrin sgiliau ar gyfer y sector, a defnyddio Safonau Meddiannaeth Genedlaethol i greu strwythur manwl ar gyfer sgiliau.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Gweithredu gwerth cymdeithasol drwy ein cynlluniau a'n contractau i gefnogi datblygiad sgiliau yn y sector.
- Pennu hyfforddiant parhaus a datblygiad proffesiynol o fewn contractau perthnasol.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Parhau i adeiladu ar hyn drwy weithio gyda phartneriaid i sicrhau gwaith teg.

10. Byddwn yn ceisio denu buddsoddiad i ddiwydiant a busnesau yng Nghymru drwy sicrwydd polisi a chyfleoedd hirdymor fel rhan o'r broses o drawsnewid gwres carbon isel.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Gall busnesau gael mynediad at bortffolio eang o gyfleoedd benthyciad ac ecwiti trwy Fanc Datblygu Cymru a grantiau a chymorth drwy Lywodraeth Cymru.
- Mae Strategaeth Gwres i Gymru yn rhoi eglurder i farchnadoedd ynghylch y llwybr polisi ar gyfer gwres carbon isel yn y dyfodol.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Parhau i leoli Cymru fel arweinydd byd-eang mewn gwres glân, gan rannu maint y cyfleoedd gyda buddsoddwyr a busnesau.
- Byddwn yn defnyddio sianeli cyfathrebu busnes priodol Llywodraeth Cymru i ymhelaethu ar y dull gweithredu, cyflawniadau a chyfleoedd a nodwyd mewn pontio gwres carbon isel yng Nghymru i gynulleidfa yn y DU a rhyngwladol.
- Byddwn yn gweithio gyda'r holl fusnesau sydd â diddordeb o'r tu allan i Gymru a all ddod â swyddi newydd i Gymru ac ychwanegu gwerth at y seilwaith cyflenwi a'r ecosystem ar gyfer gwres carbon isel.
- Byddwn yn annog cadwyni cyflenwi Cymru a busnesau lleol i wella cynhyrchiant trwy eu cysylltu â'r cymorth sydd ar gael.

11. Byddwn yn datblygu gwell dealltwriaeth o'r cadwyni cyflenwi presennol yng Nghymru ac yn nodi cyfleoedd i'w cefnogi i dyfu fel rhan o'r trawsnewidiad gwres carbon isel.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Defnyddio mapio data'r gadwyn gyflenwi i ddeall y gadwyn gyflenwi bresennol a phosibl yng Nghymru, gan agor cyfleoedd i weithgynhyrchwyr lleol a darparwyr gwasanaethau.
- Nod y gwasanaeth canfod cyflenwyr ar Sell2Wales.gov.wales yw helpu i gysylltu busnesau'r sector cyhoeddus a'r sector preifat. Mae Busnes Cymru yn hwyluso digwyddiadau cwrdd â'r prynwyr i rannu cyfleoedd llif prosiectau i BBaChau gael mynediad at gyfleoedd busnes newydd.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Rhannu canfyddiadau o fapio data manwl y gadwyn gyflenwi a nodi bylchau a chyfleoedd o fewn y gadwyn gyflenwi bresennol.
- Ymgysylltu ar draws y gadwyn gyflenwi i rannu canfyddiadau a hwyluso cysylltiadau.
- Rhannu data o fapio'r gadwyn gyflenwi gyda'r rhai sy'n caffael/nodi offer fel bod cyflenwyr lleol yn gallu gwneud cais am gyfleoedd.
- Archwilio sut y gallwn gyfathrebu mwy o fanylion am beth a faint fydd yn cael ei brynu fel y gall busnesau wneud penderfyniadau gwybodus ynghylch cynlluniau i ddatblygu gallu i gyflawni'r gofynion hyn.
- Byddwn yn annog cadwyni cyflenwi Cymru i wella cynhyrchiant drwy eu cysylltu â'r cymorth sydd ar gael.
- Byddwn yn gweithio gyda phartneriaid cyflenwi i annog mabwysiadu ein hamcanion Economi Sylfaenol fel bod y Strategaeth Gwres yn helpu i wella gallu byw yn y cartref; meithrin sylfaen o gyflenwyr sy'n gynaliadwy yn ariannol sy'n cynnig cyfleoedd gwaith teg; ac yn cefnogi systemau cyflenwi sy'n amgylcheddol gynaliadwy.

12. Wrth ddatblygu a gweithredu ein Fframwaith Pontio Teg i Sero Net, byddwn yn nodi mathau ariannol a mathau eraill o gymorth sydd eu hangen ar gyfer gweithlu Cymru ac ar gyfer aelwydydd bregus, gan gynnwys y rhai mewn tlodi tanwydd, er mwyn sicrhau trosglwyddiad tecach i wres carbon isel.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Rydym yn cefnogi aelwydydd agored i niwed drwy ein cynllun Cartrefi Clyd Nyth, cyngor ariannu a gosod mesurau ôl-osod.
- Rydym yn cefnogi Awdurdodau Lleol i drosoli cyllid ledled y DU a datblygu eu cynnig i aelwydydd bregus drwy weithredu cynlluniau ECO4 Flex yr Awdurdod Lleol.
- Mae Gweithredu ar Hinsawdd Cymru yn rhannu astudiaethau achos ac adnoddau ar gyfer busnesau ac aelwydydd.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Parhau i sicrhau bod asesiad Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn rhan annatod o'n gweithredoedd i sicrhau trosglwyddiad teg.
- Byddwn yn gweithio gyda phartneriaid cyflenwi i annog mabwysiadu ein hamcanion Economi Sylfaenol fel bod y Strategaeth Gwres yn helpu i wella gallu byw yn y cartref; meithrin sylfaen o gyflenwyr sy'n gynaliadwy yn ariannol sy'n cynnig cyfleoedd gwaith teg; ac yn cefnogi systemau cyflenwi sy'n amgylcheddol gynaliadwy.

13. Byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth y DU ar yr adolygiad o brisiau trydan yn y dyfodol sy'n gymharol â nwy - ar hyn o bryd, mae'r trethiant ar brisiau trydan yn gadael achos cost ymylol ar gyfer pympiau gwres mewn llawer o achosion. Byddwn yn parhau i ymgysylltu â Llywodraeth y DU i symud trethiant ac ardollau ar filiau trydan i gefnogi trosglwyddiad teg i Gymru sero net.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Rydym yn ymgysylltu â Llywodraeth y DU i adolygu trethi ar brisiau trydan, gan alluogi pontio i wres carbon isel wrth gefnogi aelwydydd incwm isel.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Byddwn yn parhau i weithio gyda Llywodraeth y DU i symud trethiant ac ardollau ar filiau trydan i gefnogi trosglwyddiad teg i Gymru sero net.

14. Byddwn yn parhau i ymgysylltu â gweithredwyr rhwydweithiau dosbarthu i gefnogi mabwysiadu atebion craff i leihau'r galw a chynyddu hyblygrwydd.

Beth ydyn ni'n ei wneud nawr?

- Mynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu gweithredwyr rhwydweithiau dosbarthu drwy ymgysylltu ac annog treialon hyblygrwydd i oresgyn cyfyngiadau grid presennol (ee EQUINOX).

Beth rydym yn bwriadu ei wneud yn y tymor agos?

- Parhau i fonitro llwyddiant treialon a gweithredu gwersi a ddysgwyd.

Effaith a gwerthuso

Effaith llesiant

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn nodi 7 Nod Llesiant i Gymru. Mae'r ddeddf yn gorfodi llywodraethau i ystyried lles wrth wneud penderfyniadau yn y dyfodol. Mae alinio Strategaeth Gwres i Gymru wedi cael ei ystyried drwy ei datblygiad.

Gan ystyried y Cynllun Gweithredu, mae amcanion y Strategaeth wedi'u mapio yn erbyn y 7 Nod Llesiant i ddangos y meysydd budd fel a ganlyn

Thema	Amcan Strategaeth Gwres i Gymru	Llewyrchus	Cydnerth	Iachach	Mwy cyfartal	Cymunedau cydlynol	Diwylliant a'r Gymraeg	Yn gyfrifol yn fyd-eang
Fframwaith galluogi	a) Mae prosesau cynllunio yn dryloyw, yn symlach, ac yn addas i'r diben - gan gefnogi cyflwyno atebion gwres carbon isel yn effeithlon	■	•	•	■	•	•	•
Fframwaith galluogi	b) Mae gwres carbon isel yn cael ei ddeall a'i gefnogi gan ddefnyddwyr gwres ym mhob sector - mae cydweithredu a rhannu gwybodaeth wedi ysgogi momentwm ochr y galw tuag at wres sero net	■	•	■	■	•	■	■
Fframwaith galluogi	c) Mae ein gweithlu medrus iawn yn cefnogi cyflenwyr a gweithgynhyrchwyr lleol sy'n gwasanaethu'r cyfnod pontio yng Nghymru – caiff talent, buddsoddiad ac atebion arloesol newydd eu denu i Gymru	■	■	■	■	•	•	•
Fframwaith galluogi	d) Mae costau'r newidiad yn cael eu dosbarthu'n deg ar draws cymdeithas ac mae manteision o'r newid hwn yn cefnogi'r economi a'n cymunedau	•	•	•	■	•	•	•

Thema	Amcan Strategaeth Gwres i Gymru	Llewyrchus	Cydnerth	Iachach	Mwy cyfartal	Cymunedau cydlynol	Diwylliant a'r Gymraeg	Yn gyfrifol yn fyd-eang
Rhwydweithiau	e) Mae gan rwydweithiau trydan hyblyg a diogel y seilwaith ar waith i gefnogi gwres trydaneiddio yn effeithiol fel rhan o system ynni sero net	■	■	•	•	■	•	•
Rhwydweithiau	dd) Mae rhwydweithiau gwres yn ddarparwr dibynadwy ac effeithlon o wres carbon isel mewn ardaloedd addas ledled Cymru	■	■	•	•	■	•	•
Rhwydweithiau	g) Bydd Cymru'n cefnogi'r defnydd o hydrogen carbon isel lle mae'n galluogi trosglwyddiad cynaliadwy a theg tuag at ddatgarboneiddio, er enghraifft, mewn hybiau hydrogen lleol lle mae diwydiannau'n ddibynnol ar brosesau tymheredd uchel, ac ar gyfer datrysiadau eraill sy'n anodd eu datgarboneiddio	■	■	•	•	•	•	■
Domestig	h) Bydd fframwaith rheoleiddio clir ar waith sy'n cefnogi cartrefi sero net ar draws yr holl dai rhent a feddiannwyd, a chymdeithasol	■	■	•	■	•	■	•
Domestig	i) Mae cartrefi yn effeithlon yn thermol ac yn cael eu gwasanaethu yn bennaf gan bympiau gwres – cymerwyd dull adeiladu cyfan i'r newidiad ac mae perchnogion tai yn deall sut i weithredu eu systemau	■	■	■	■	•	•	•
Domestig	j) Bydd datrysiadau gwres carbon isel yn fforddiadwy i'w gosod ac yn fforddiadwy i'w gweithredu	■	•	■	■	•	•	•

Thema	Amcan Strategaeth Gwres i Gymru	Llewyrchus	Cydnerth	Iachach	Mwy cyfartal	Cymunedau cydlynol	Diwylliant a'r Gymraeg	Yn gyfrifol yn fyd-eang
Busnes	k) Bydd busnesau yng Nghymru yn gynaliadwy ac yn cael eu cefnogi gan atebion gwres carbon isel fforddiadwy	■	■	•	•	•	•	•
Busnes	l) Bydd gan fusnesau'r hyder i fuddsoddi yn y newid i wres carbon isel ac adeiladau sero net	■	■	•	■	•	•	■
Busnes	m) Bydd ein busnesau a'n heiddo masnachol yn dangos eu cymwysterau sero net, gan fagu hyder ac ymgysylltu â defnyddwyr	■	•	•	■	■	•	•
Diwydiant	n) Diwydiant yn cael ei drawsnewid, yn gystadleuol ac yn gynaliadwy yn y tymor hir ar ôl gweithredu technegau gorau sydd ar gael ar gyfer effeithlonrwydd ynni a gwres carbon isel	■	■	•	•	•	•	■
Diwydiant	o) Canolfannau hydrogen carbon isel yn cael eu sefydlu ac yn gwasanaethu prosesau diwydiannol tymheredd uchel a defnyddwyr lleol lle bo hynny'n briodol	■	■	•	•	■	•	•
Gwasanaethau cyhoeddus	p) Mae'r sector cyhoeddus yn arweinwyr wrth drosglwyddo i sero net - gan weithio tuag at sero net erbyn 2030 a chefnogi darpariaeth ar sail ranbarthol a lleol i gydnabod y budd i Gymru	■	■	•	■	•	•	•
Gwasanaethau cyhoeddus	q) Bydd holl adeiladau'r sector cyhoeddus yn cael eu gwasanaethu gan atebion gwres carbon isel – gan hyrwyddo dull adeiladu cyfan tuag at y trawsnewid	■	■	•	•	•	•	•

Yn ychwanegol at y meysydd budd ar draws y Nodau Llesiant, bydd cyflwyno Strategaeth Gwres i Gymru hefyd yn cefnogi'r Dangosyddion Cenedlaethol canlynol sy'n mesur cynnydd yn erbyn ein Nodau Llesiant:

- Canran y bobl mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant, wedi'u mesur ar gyfer gwahanol grwpiau oedran
- Canran yr anheddau gyda pherfformiad ynni digonol
- Capasiti (mewn MW) o offer ynni adnewyddadwy wedi'i osod
- Canran y bobl sy'n byw mewn cartrefi mewn amddifadedd materol
- Canran y bobl mewn cyflogaeth
- Allyriadau nwyon tŷ gwydr yng Nghymru
- Canran yr aelwydydd sy'n gwario 30% neu fwy o'u hincwm ar gostau tai

Fframwaith monitro a gwerthuso

Bydd cynnydd Strategaeth Gwres i Gymru yn cael ei fonitro mewn dwy ffordd:

- Cynnydd yn erbyn y Cynllun Gweithredu - ansoddol
- Cyflwyno gwres ac allyriadau carbon isel - meintiol

Cytunwyd bod cyfrifoldeb cyffredinol dros fonitro cynnydd yn disgyn gyda: *Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a'r Gymraeg*

Cynnydd yn erbyn y Cynllun Gweithredu

Bydd yr asesiad ansoddol o gynnydd yn ystyried y mecanweithiau canlynol:

- Adolygiadau Cynllun Gweithredu Strategaeth Gwres i Gymru yn cyd-fynd â graddfeydd amser y gyllideb garbon
- Rhaglen Lywodraethu – adolygiadau cynnydd
- Cyllideb Cabon – Cymru Sero Net - adolygiadau cynnydd
- Adolygiadau cynnydd LAEP
- Adroddiad cynnydd y sector cyhoeddus drwy'r byrddau rhaglenni ar gyfer datgarboneiddio

Cyflwyno gwres ac allyriadau carbon isel

Bydd yr asesiad meintiol o gynnydd yn ystyried y mecanweithiau canlynol:

Mecanwaith monitro	Disgrifiad	Themâu strategaeth a drafodir
Adrodd am Ddefnydd Ynni yng Nghymru	Adrodd bob dwy flynedd gan cwmpasu ynni, mewnbynnau a defnydd, ledled Cymru. • Bydd y defnydd o danwydd ffosil a gwres adnewyddadwy yn cael ei fesur a'i ddadansoddi trwy dynnu ar setiau data is-genedlaethol DESNZ. Bydd yr adrodd yn nodi'r defnydd o wres ledled Cymru a defnydd ynni ardal awdurdodau lleol, gan nodi tueddiadau.	Cyffredinol
Adrodd am Gynhyrchu Ynni yng Nghymru	Adrodd blynyddol yn ymwneud ag ynni, mewnbynnau a defnydd, ledled Cymru. • Ar gyfer gwres carbon isel - defnyddir data MCS, RHI ac EPC i ddeall nifer y gosodiadau, capasiti gosodedig, a gwres a gynhyrchir o bob math o wres carbon isel. Mae hyn yn caniatáu adrodd ar dueddiadau mewn defnyddio gwres carbon isel ledled Cymru ac ar gyfer pob ardal awdurdod lleol. Mae'r data hwn wedi'i gyfyngu i 2 flynedd o adroddiad blaenorol.	Cartrefi, Busnesau
Adroddiadau Sero Net Sector Cyhoeddus Cymru	Yn dangos defnydd o wres tanwydd ffosil, MW a MWh o gapasiti gwres carbon isel wedi'i osod	Sector Cyhoeddus
Adolygiadau Cynnydd Allyriadau Cyllideb Carbon	Allyriadau tanwydd ffosil cyffredinol ar gyfer gwres yng Nghymru.	Cyffredinol

Camau nesaf allweddol

Bydd Strategaeth Gwres i Gymru, a'r Cynllun Gweithredu hwn, yn effeithio ar gymdeithas gyfan yng Nghymru. Mae maint y newid sydd ei angen yn drawsnewidiol, a bydd angen iddo ddigwydd yn y tymor hir. Rhaid i'r Cynllun Gweithredu hwn geisio gwneud cynnydd yn erbyn y Strategaeth gyfan, gan sicrhau hefyd bod ehangder y camau gweithredu yn cael eu cyflawni gyda'r adnoddau sydd ar gael.

Mae pwyslais y Cynllun Gweithredu ar y tymor byr – creu amgylchedd galluogi, creu'r amodau ar gyfer y newid ar gyflymder a graddfa – ac ni fydd llawer o gamau gweithredu yn sicrhau gostyngiadau carbon uniongyrchol, ond byddant yn atal rhwystrau allweddol rhag defnyddio a fydd yn arwain at leihau allyriadau yn dilyn hynny. Bydd gwaith hefyd ar draws Adrannau Llywodraeth Cymru i ddatblygu polisïau a chamau gweithredu pellach yn ystod y Strategaeth Gwres.

Mae'r Cynllun Gweithredu hwn yn canolbwyntio ar greu'r amgylchedd galluogi sydd ei angen ar gyfer y trawsnewid, bydd y camau allweddol canlynol yn hanfodol i gyflawni'r uchelgeisiau a amlinellir yn y Strategaeth Gwres:

Gwella'r achos ariannol ar gyfer systemau gwresogi carbon isel

Rhaid i systemau gwresogi carbon isel fod yn gystadleuol yn ariannol gyda dewisiadau amgen i danwydd ffosil yn cyrraedd y mwyafrif o ddefnyddwyr ac i'n busnesau a'n diwydiant barhau i fod yn gystadleuol.

Mae sicrhau bod system wresogi yn cael ei gosod ac yn gweithredu mewn ffordd sydd wedi'i hoptimeiddio (ac felly'n rhatach) yn dechrau gyda gweithwyr medrus a chymwys, gan gynnwys syrfewyr, dylunwyr a gosodwyr. Mae'n rhaid i ni ymgysylltu'n gynnar a chefnogi ein cyfleusterau addysgol i ddylunio a darparu'r hyfforddiant hwn i ddarparu gweithlu a fydd yn a) â'r gallu i gyflawni'r raddfa sydd ei hangen arnom, a b) bod â'r gallu i osod systemau gwresogi effeithlon sy'n cyflawni arbedion tanwydd mewn perthynas â dewisiadau amgen ar danwydd ffosil.

Bydd lleihau'r gwahaniaeth rhwng nwy naturiol a phrisio trydan (y 'bwlch gwreichionen') yn gwneud systemau gwresogi trydanol yn fwy cystadleuol gyda boeleri nwy naturiol. Er ei fod yn sbardun allweddol, mae'n rhaid i ni wneud hyn mewn ffordd nad yw'n rhoi anfantais i'r rhai sy'n weddill ar nwy naturiol, yn enwedig grwpiau agored i niwed nad oes ganddynt y modd ariannol i drawsnewid.

Mae angen i ni ddarparu pecynnau ariannu a chymorth sy'n ddeniadol i bawb a darparu ar gyfer gwahanol sefyllfaoedd a dewisiadau ariannol

Cynyddu dealltwriaeth ac ymddiriedaeth y cyhoedd

Ar hyn o bryd mae diffyg dealltwriaeth a / neu ymddiriedaeth y cyhoedd mewn llawer o'r technolegau a gyflwynwyd yn y Strategaeth Gwres. Pan ofynnwyd i berchnogion meddianwyr a oeddent yn debygol o osod systemau gwresogi carbon isel penodol y tro nesaf y bydd angen iddynt newid, atebodd y ganran ganlynol o'r ymatebwyr "annhebygol": 40% (pympiau gwres ffynhonnell aer); 45% (pympiau gwres o'r ddaear); 40% (pympiau gwres hybrid) a 48% (boeleri biomas).[1] Bydd y trawsnewid yn gofyn am unigolion gwybodus a chydsynio i ysgogi momentwm ochr y galw, ac mae gennym ran i'w chwarae yn hynny:

- Bydd darparu gwybodaeth y gellir ei pherthnasedd ac sy'n hygyrch i bobl ledled Cymru yn helpu i fagu hyder yn y technolegau gwresogi carbon isel a gefnogir gan ein Strategaeth Gwres.
- Sicrhau bod ardystiad a safonau'r gadwyn gyflenwi bresennol yn addas i'r diben ac yn cynnig yr amddiffyniadau defnyddwyr arfaethedig.

Dileu rhwystrau cynllunio a rheoleiddio

Rhaid i ni sicrhau bod polisi a rheoleiddio cynllunio yn gymesur, yn briodol ac yn cael eu llywio gan sail dystiolaeth gref. Rhaid i ni herio rhagdybiaethau a chael gwared ar feichiau rheoleiddio diangen, gan sicrhau bod pobl yn parhau i gael eu gwarchod.

Sicrhau bod sylfeini'r trawsnewid yn deg

Ni ddylai targedu cyflymder a graddfa fod ar draul pobl a chymunedau bregus. O'r cychwyn cyntaf, mae'n rhaid i ni sicrhau bod gennym ni guardrails sy'n cefnogi'r rhai sydd fwyaf agored i effeithiau ein trawsnewid. Bydd cyflymu cynnydd a chefnogaeth i'r rhai sy'n byw mewn tlodi tanwydd yn ein galluogi i symud ymlaen yn hyderus mewn meysydd polisi eraill, er enghraifft, diwygio'r farchnad brisiau ynni.

[1] DESNZ Public Attitudes Tracker: Heat and Energy in the Home Winter 2023, UK (publishing.service.gov.uk)

Cofrestr o’r holl bolisïau

Isod, caiff rhestr y polisïau.

Fframwaith galluogi

a) Mae prosesau cynllunio yn dryloyw, yn symlach ac yn addas i’r diben – gan gefnogi atebion gwres carbon isel i gael eu cyflwyno yn effeithlon

1. **Byddwn yn cefnogi’r broses o gyflawni Cynlluniau Ynni Ardal Leol i alluogi dull ar sail lle ar gyfer y newidiad i wres carbon isel** – gan sicrhau bod y dull gofodol hwn yn nodi meysydd blaenoriaeth ar gyfer gwres carbon isel a bod y broses hon yn cyd-fynd â chynlluniau rhwydwaith gan weithredwyr dosbarthu a throsglwyddo trydan.

2. **Byddwn yn hwyluso’r gwaith o weithredu Cynlluniau Ynni Ardal Leol** – drwy barhau i weithio gydag awdurdodau lleol a rhanbarthau i ddatblygu blaenoriaethau a phrosiectau y gellir eu rhoi ar waith a nodi dewisiadau ariannu posibl..

3. **Byddwn yn sicrhau bod y rheolau cynllunio ar gyfer hawliau datblygu a ganiateir ar gyfer pympiau gwres yn addas i’r diben** – byddwn yn adolygu’r sylfaen dystiolaeth ac yn ceisio cael gwared ar unrhyw gyfyngiadau cynllunio diangen ar gyfer y newidiad i wres carbon isel.

b) Mae pob sector yn deall ac yn cefnogi gwres carbon isel – mae cydweithrediad a gwybodaeth a rennir wedi sbarduno momentwm tuag at wres sero net ar ochr y galw

4. **Yn unol â’n Strategaeth Ymgysylltu â’r Cyhoedd Gweithredu ar Newid Hinsawdd, byddwn yn ymgysylltu ag aelwydydd i wella eu dealltwriaeth nhw o wres carbon isel a’n dealltwriaeth ni o’r heriau sy’n wynebu aelwydydd.** Byddwn yn parhau i gynnwys yr aelwydydd hyn yn y penderfyniadau a wneir, a byddwn yn rhoi gwybod iddynt am y cymorth sydd ar gael o ran newid gwres.

5. **Byddwn yn meithrin ac yn rhannu gwybodaeth am y llwybr posibl i’r farchnad ar gyfer prosesau, technolegau a gwres carbon isel.** Y nod yw creu dealltwriaeth glir o’r opsiynau a’r cymorth sydd ar gael i bob sector ac i bob cwsmer fel bod defnyddwyr yn gallu cael gafael ar gyllid a chadwyni cyflenwi sy’n bodoli.

6. **Byddwn yn helpu i feithrin ymddiriedaeth busnesau a pherchnogion tai mewn cyflenwyr gwres carbon isel presennol a rhai sy'n dod i'r amlwg, drwy adolygu a rhannu ardystiad a safonau'r gadwyn gyflenwi** – byddwn yn ceisio rhannu a chyfleu gwybodaeth am achrediadau cyflenwyr a safonau arferion gorau er mwyn rhoi hyder i gwsmeriaid sy'n pontio i wres carbon isel, e.e. safon ansawdd TrustMark.

7. **Byddwn yn parhau i hyrwyddo'r defnydd o Fanylebau sydd ar gael i'r Cyhoedd (PAS 2030, PAS 2035 a PAS 2038) yn ein rhaglenni gwres carbon isel** – gan y bydd cymhwyso safonau cydnabyddedig ar gyfer effeithlonrwydd ynni yn sicrhau cysondeb o ran ein dull gweithredu, a chefnogir hyn ymhellach gan arferion gorau blaenllaw y diwydiant.

c) Mae ein gweithlu medrus iawn yn cefnogi cyflenwyr a gweithgynhyrchwyr lleol sy'n gwasanaethu'r cyfnod pontio yng Nghymru – denir talent, buddsoddiad ac atebion arloesol newydd i Gymru

8. **Trwy weithredu ein Cynllun Gweithredu Sgiliau Sero Net a datblygu'r mapiau trywydd, byddwn yn nodi'r sgiliau gofynnol i gefnogi atebion gwres carbon isel** ac yn chwilio am gyfleoedd i gefnogi ailhyfforddi peirianwyr nwy ym maes technolegau adnewyddadwy.

9. **Byddwn yn parhau i ddenu talent, o brentisiaid i weithwyr proffesiynol, i'r sector gwres carbon isel** – gan gynnig cyfleoedd drwy ein rhaglenni a ariennir, ymgysylltu â'n sefydliadau addysgol i feithrin sgiliau ar gyfer y sector, a defnyddio Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol i greu strwythur manwl ar gyfer sgiliau.

10. **Byddwn yn anelu at ddenu buddsoddiad i ddiwydiant a busnesau yng Nghymru drwy sicrwydd polisi a chyfleoedd hirdymor fel rhan o'r broses o bontio i wres carbon isel.**

11. **Byddwn yn datblygu gwell dealltwriaeth o gadwyni cyflenwi sy'n bodoli eisoes yng Nghymru ac yn nodi cyfleoedd i'w helpu i dyfu fel rhan o'r broses o bontio i wres carbon isel.**

d) Mae costau'r newidiad yn cael eu dosbarthu'n deg ar draws cymdeithas

12. **Wrth ddatblygu a gweithredu ein Fframwaith Pontio Teg tuag at Sero Net, byddwn yn nodi mathau ariannol a mathau eraill o gymorth sydd eu hangen ar gyfer gweithlu Cymru ac ar gyfer aelwydydd bregus, gan gynnwys y rhai sy'n profi tlodi tanwydd, er mwyn cyflawni newidiad tecach i wres carbon isel.**

13. **Byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth y DU i adolygu brisiau trydan o'u cymharu â nwy–** ar hyn o bryd, mae'r trethiant ar brisiau trydan yn gwaethygu gostau rhedeg pympiau gwres mewn llawer o achosion. Er mwyn cefnogi cyfnod pontio teg i Gymru sero net, byddwn yn parhau i ymgysylltu a Lywodraeth y DU i symud trethiant ac ardollau oddi filiau trydan.

14. **Byddwn yn parhau i ymgysylltu â gweithredwyr dosbarthu trydan i gefnogi'r broses o fabwysiadu atebion clyfar i leihau galw a chynyddu hyblygrwydd.**

Rhwydweithiau ynni a seilwaith

e) Mae gan rwydweithiau trydan hyblyg a diogel y seilwaith ar waith i gefnogi'n effeithiol wres sydd wedi ei drydaneiddio yn rhan o system ynni sero net

15. **Byddwn yn parhau i gydweithredu â phartneriaid i ddeall a chefnogi'r broses o gyflawni capasiti'r grid a fydd ei angen yn y dyfodol i fodloni ein huchelgeisiau ar gyfer gwres carbon isel** – gan barhau â gwaith prosiect Rhwydweithiau Ynni y Dyfodol yng Nghymru, byddwn yn ymgysylltu â rhanddeiliaid ledled Cymru ar adeiladu'r gofynion manwl ar gyfer ein grid yn y dyfodol ac yn archwilio dulliau clyfar a hyblyg sy'n lleihau rhychwant y buddsoddiad seilwaith y bydd ei angen.

16. **Byddwn yn gweithio gyda rhanddeiliaid ledled Cymru i lunio'r gofynion manwl ar gyfer ein grid yn y dyfodol** ac i ystyried dulliau clyfar a hyblyg sy'n lleihau faint o fuddsoddiad sydd ei angen yn y seilwaith.

17. **Byddwn yn parhau i weithio'n agos gyda'r Gweithredwyr Rhwydwaith Dosbarthu i gysoni Cynlluniau Ynni Ardal Leol â'u dull o gynllunio uwchraddiadau i'r grid.**

18. **Byddwn yn gweithio gyda'r rhwydweithiau ar y swyddogaeth Cynllunydd Strategol Ynni Rhanbarthol sy'n esblygu i gysoni cynlluniau rhwydweithiau ag uchelgeisiau lleol.**

f) Mae rhwydweithiau gwresogi yn ddarparwyr dibynadwy ac effeithlon o wres carbon isel mewn meysydd addas ledled Cymru

19. **Byddwn yn defnyddio'r dystiolaeth o'r Cynlluniau Ynni Ardal Leol i nodi'r cyfleoedd ar gyfer cynllunio parthau yng Nghymru.** Ar ôl adolygu'r cyfleoedd hynny, byddwn yn asesu a oes angen y pwerau parthau yn y Ddeddf Ynni 2023 yng Nghymru.

20. **Byddwn yn cefnogi'r cynnydd mewn rhwydweithiau gwresogi carbon isel dichonadwy** – byddwn yn cefnogi'r gallu i gael gafael ar gyllid ac arbenigedd er mwyn datblygu rhwydweithiau gwresogi ardal a chymunedol carbon isel newydd, ac yn pontio'r rhwydweithiau gwresogi presennol i wres carbon isel. Byddwn yn parhau i ymgysylltu â Llywodraeth y DU ar gymorth a rheoliadau ar gyfer rhwydweithiau gwresogi.

g) Bydd Cymru yn cefnogi'r defnydd o Hydrogen Carbon Isel lle mae'n galluogi pontio cynaliadwy a theg tuag at ddatgarboneiddio, er enghraifft mewn hybiau hydrogen lleol lle mae diwydiannau'n dibynnu ar brosesau tymheredd uchel, ac ar gyfer atebion eraill sy'n anodd eu datgarboneiddio

21. **Byddwn yn cyhoeddi safbwynt a ffefrir o ran y polisi ar hydrogen i Gymru a byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth y DU i sicrhau bod y Safon Hydrogen Carbon Isel yn adlewyrchu ein hymrwymiadau datgarboneiddio statudol yn llawn.**

22. **Byddwn yn defnyddio ein sylfaen dystiolaeth a'n safbwyntiau polisi i ddylanwadu ar bolisïau hydrogen Llywodraeth y DU** – gan sicrhau bod y dull a fabwysiedir, er enghraifft ynghylch yr ardoll hydrogen a'r mandad am foeleri sy'n barod ar gyfer hydrogen, yn cefnogi ein cynllun ar gyfer pontio teg i wres carbon isel yng Nghymru.

23. **Byddwn yn parhau i ddatblygu ein sylfaen dystiolaeth ar hydrogen** er mwyn cael gwell dealltwriaeth o'r galwadau am ynni ledled Cymru, a'r rôl y gallai hydrogen ei chwarae wrth gefnogi datgarboneiddio teg a chynaliadwy ac ymgysylltu â chymunedau a rhanddeiliaid i sicrhau'r budd mwyaf posibl o gyfleoedd lleol.

Cartrefi

h) Bydd fframwaith rheoleiddio clir ar waith sy'n cefnogi cartrefi sero net ar draws yr holl dai rhent, tai sy'n eiddo i berchen-feddianwyr, a thai cymdeithasol

24. **Byddwn yn adolygu ac yn ystyried dewisiadau, o fewn ein pwerau datganoledig a chan weithio gyda Llywodraeth y DU, i gyflwyno polisi cynllunio sy'n cyfyngu gwresogi tanwydd ffosil mewn datblygiadau newydd gyda'r nod o gyflwyno gwaharddiad** – byddwn yn archwilio dulliau eraill megis drwy reoliadau adeiladu i gynorthwyo yn y nod hwn yn ôl y gofyn.

25. **Byddwn yn datblygu ac yn ymgynghori ar gael gwared ar foeleri tanwydd ffosil yn raddol mewn anheddau presennol pan fônt yn cael eu hamnewid.**

26. **Byddwn yn ymchwilio i ddewisiadau ar gyfer defnyddio safonau perfformiad ynni yn y man gwerthu a gosod ar rent fel dull o hybu'r nifer sy'n manteisio ar wres carbon isel.**

27. **Byddwn yn parhau i sbarduno safonau drwy ein Gofynion Ansawdd Datblygu Cymru a Safon Ansawdd Tai Cymru lle mae'n rhaid i'r holl dai cymdeithasol newydd gyflawni Tystysgrif Perfformiad Ynni A neu safon gyfwerth, ac mae'n rhaid i'r tai cymdeithasol presennol fod â Llwybr Ynni Targed ar waith i gyflawni Tystysgrif Perfformiad Ynni A erbyn 2033 neu erbyn dyddiad ar ôl 2033 y mae Llywodraeth Cymru wedi ei awdurdodi.**

i) Mae cartrefi yn effeithlon yn thermol ac fe'u gwasanaethir gan bympiau gwres yn bennaf – cymerir dull adeilad cyfan ar gyfer y cyfnod pontio ac mae perchnogion tai yn deall sut i weithredu eu systemau

28. **Byddwn yn rhoi cyngor a chefnogaeth i berchnogion tai ar gyfer y newidiad i wres carbon isel.**

29. **Byddwn yn parhau i flaenoriaethu gwres carbon isel yn rhan o iteriad diweddaraf y Rhaglen Cartrefi Clyd, sy'n cefnogi aelwydydd sy'n profi tlodi tanwydd mewn cartrefi sy'n eiddo i berchen-feddianwyr a chartrefi sy'n cael eu gosod ar rent yn breifat.**

30. **Byddwn yn cefnogi landlordiaid cymdeithasol – gan gyflwyno ein rhaglen 'Ôl-osod er mwyn Optimeiddio' yn y tymor byr ac archwilio'r dewisiadau tymor hwy ar gyfer helpu landlordiaid cymdeithasol i gyflawni Tystysgrif Perfformiad Ynni A.**

31. **Byddwn yn rhannu arferion gorau i ddangos sut y gall adeiladau hanesyddol ac adeiladau sydd wedi eu hadeiladu yn draddodiadol ddatgarboneiddio gwres yn effeithiol.**

32. **Byddwn yn cefnogi'r broses o gyflwyno'r mesuryddion clyfar yn rhan o'n rhaglenni ac yn ein cyngor** – bydd hyn yn diogelu ein cartrefi ar gyfer cyfleoedd amrywiol i reoli tariffau a'r galw yn y dyfodol.

33. **Byddwn yn archwilio sut i bontio i wres carbon isel ar gyfer y sector tai sy'n eiddo i berchen-feddianwyr a'r sector gosod ar rent yn breifat** – byddwn yn asesu llwybrau a dewisiadau cymorth, gan gymryd yr hyn a ddysgwyd o raglenni presennol ac arferion gorau ehangach a chynnwys perchnogion tai yn y broses hon.

j) Bydd atebion gwres carbon isel yn fforddiadwy i'w gosod ac yn fforddiadwy i'w gweithredu

34. **Byddwn yn gweithio gyda rhanddeiliaid i fynd i'r afael â rhwystrau ariannol i atebion gwres carbon isel ar draws y sector domestig** – byddwn yn cymryd safbwynt cyfunol ar draws yr holl raglenni cymorth, ac anghenion perchnogion tai yn y dyfodol i weithredu gwres carbon isel.

35. **Byddwn yn gweithio gyda Banc Datblygu Cymru i hyrwyddo dull tŷ cyfan o ddatrys problemau gwres carbon isel yn ei gynigion cyllid ar gyfer datblygu tai.**

36. **Byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth y DU a chyflenwyr ynni i ddeall sut y gellir defnyddio cynigion tariff amrywiol yn well o safbwynt perchnogion tai.**

37. **Byddwn yn ystyried dewisiadau ar gyfer cyllid ychwanegol i landlordiaid cymdeithasol er mwyn bodloni Tystysgrif Perfformiad Ynni A ar draws pob cartref.**

Busnesau

k) Bydd busnesau yng Nghymru yn gynaliadwy ac yn cael eu cefnogi gan atebion gwres carbon isel sy'n fforddiadwy

38. **Byddwn yn paratoi trywydd rheoleiddiol i ddeall yn llawn y rhwystrau deddfwriaethol a'r goblygiadau o ran rhoi diwedd ar osod boeleri nwy newydd yn raddol mewn eiddo masnachol erbyn 2033** – gan gysoni ag argymhelliad y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd i rwystro boeleri nwy rhag cael eu gwerthu i fusnesau yn raddol erbyn 2033.

39. **Byddwn yn archwilio sut y gallwn hwyluso'r broses o gael gwared yn raddol ar foeleri tanwydd ffosil nad ydynt ar y grid nwy mewn eiddo masnachol** – eiddo nad ydynt ar y grid nwy sy'n cael yr effaith fwyaf o ran carbon, a bydd blaenoriaethu'r rhain yn cael yr effaith fwyaf; byddwn yn darparu cefnogaeth o fewn ein pwerau datganoledig ac yn gweithio gyda Llywodraeth y DU.

40. **Byddwn yn darparu cefnogaeth ardrethi annomestig ar gyfer gosod rhwydweithiau gwresogi carbon isel a defnyddio technolegau ynni adnewyddadwy ar y safle i gynorthwyo busnesau i fod yn gost-effeithiol wrth iddynt bontio i wres carbon isel.**

l) Bydd gan fusnesau yr hyder i fuddsoddi yn y newidiad i wres carbon isel ac adeiladau sero net

41. **Byddwn yn gweithio gyda phartneriaid i rannu arferion gorau a magu hyder yn rôl gwres carbon isel ar gyfer busnes cynaliadwy yng Nghymru.**

42. **Ein nod yw parhau i gefnogi gwres carbon isel drwy'r hyn y mae Banc Datblygu Cymru yn ei ddysgu o'r Cynllun Benthyciadau Busnes Gwyrdd.**

43. **Byddwn yn parhau i gefnogi busnesau yng Nghymru drwy Busnes Cymru** – byddwn yn sicrhau bod y cymorth a ddarperir yn cynnwys cyngor ar y dull o ymdrin â gwres carbon isel a'r cyfle y mae'r newidiad i sero net yn ei gynnig.

m) Bydd ein busnesau a'n heiddo masnachol yn dangos eu cymwysterau sero net, gan fagu hyder ac ymgysylltu â defnyddwyr

44. **Byddwn yn adolygu'r defnydd o dystysgrifau perfformiad adeiladu, fel rhan o'r trywydd rheoleiddiol i ddeall eu rôl yn y safonau effeithlonrwydd ynni gofynnol ar gyfer gosod eiddo ar rent, a sut y gellir gwneud gwelliannau i hyrwyddo sicrwydd sero net.**

45. **Byddwn yn hyrwyddo ein busnesau yn annibynnol drwy ardystio eu hymrwymiadau a'u perfformiad sero net, gan ddangos cynnydd tuag at sero net** – byddwn yn parhau i gyflawni ein Haddewid Twf Gwyrdd drwy Busnes Cymru ac archwilio'r dewisiadau i gefnogi siarter sero net fel y gall busnesau ddatblygu ymrwymiadau, hefyd, bydd safonau megis ardystiad Science Based Target Initiative yn cael eu rhannu â busnesau i helpu i ddangos cysondeb â sero net.

Diwydiant

n) Mae diwydiant yn cael ei bontio i wres carbon isel fforddiadwy, yn gystadleuol ac yn gynaliadwy ar gyfer yr hirdymor ar ôl gweithredu'r technegau gorau sydd ar gael

46. **Byddwn yn cefnogi diwydiant i gael gafael ar y cyllid a'r dewisiadau cymorth eraill sydd ar gael i'w alluogi i bontio i wres carbon isel fforddiadwy –** byddwn yn parhau i weithio gyda rhanddeiliaid diwydiannol i gynyddu gymaint â phosibl y cyfleoedd i gael gafael ar gyllid o ffrydiau cyllido Llywodraeth y DU.

47. **Byddwn yn parhau i weithio gyda rhanddeiliaid diwydiannol ar lwybrau datgarboneiddio ar gyfer ceisiadau gwres diwydiannol allweddol** – byddwn yn cydweithio â diwydiant, y clystyrau diwydiannol, y byd academaidd a rhanddeiliaid eraill, i ddatblygu cyfleoedd ar

gyfer prosiectau effeithlonrwydd ynni, defnyddio gwres gwastraff, creu hybiau twf glân a dulliau arloesol eraill. Byddwn yn gweithio gyda rhanddeiliaid i ledaenu arferion gorau a hwyluso a chymell rhannu data, dysgu a chydweithredu.

o) Mae hybiau hydrogen carbon isel yn cael eu sefydlu ac maent yn gwasanaethu prosesau diwydiannol tymheredd uchel a defnyddwyr lleol fel y bo'n briodol

48. **Byddwn yn parhau i gefnogi arloesedd hydrogen, a datblygu'r ddealltwriaeth o wres diwydiannol ledled Cymru** – bydd cefnogi arloesedd yn sicrhau y gall Cymru gydnabod y budd o'r cyfle am economi werdd.

49. **Byddwn yn ymgysylltu â'n gweithredwyr rhwydweithiau ynni ar y cynllun hydrogen mewn ardaloedd diwydiannol, y seilwaith sydd ei angen, a'r cyfleoedd i gynhyrchu trydan adnewyddadwy.**

Gwasanaethau cyhoeddus

p) Mae'r sector cyhoeddus yn arweinwyr o ran pontio i sero net – gan weithio tuag at sero net erbyn 2030 a chefnogi cyflawniad rhanbarthol a lleol i gydnabod y budd i Gymru

50. **Byddwn yn defnyddio Adroddiadau Sero Net i olrhain perfformiad adeiladau y sector cyhoeddus** – bydd hyn yn dangos ac yn rhoi sicrwydd bod y sector cyhoeddus yn arwain y ffordd at wres sero net.

51. **Byddwn yn cyfathrebu llwyddiannau ac yn rhannu'r hyn a ddysgir ar draws cyrff cyhoeddus ac i'r sectorau ehangach** – oherwydd bod y sector cyhoeddus yn mynd i'r afael â'i ystad adeiledig erbyn 2030, mae angen rhannu'r hyn a ddysgir ac astudiaethau achos er mwyn datblygu momentwm ehangach ar gyfer y newidiad i wres carbon isel.

52. **Bydd ein sector cyhoeddus yn sbarduno datgarboneiddio yn rhanbarthol ac yn lleol ar y cyd drwy Gynllunio Ynni Rhanbarthol ac Ardal Leol** – bydd cyrff cyhoeddus yn ganolog i sbarduno newid yng Nghymru.

53. **Byddwn yn ceisio datblygu cadwyni cyflenwi lleol, magu sgiliau a gwireddu gwerth cymdeithasol drwy broses y sector cyhoeddus o bontio i wres carbon isel** – gan ddefnyddio'r gallu sydd gennym i greu newid parhaus i gyflawni canlyniadau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol er lles Cymru.

q) Bydd atebion gwres carbon isel yn gwasanaethu holl adeiladau'r sector cyhoeddus – gan hyrwyddo dull adeilad cyfan ar gyfer pontio

54. **Byddwn yn cefnogi cyrff cyhoeddus drwy hwyluso mynediad at gyllid i gyflawni prosiectau gwres carbon isel y mae eu heffaith carbon uchel ond sy'n heriol yn ariannol** – gan gynnwys y cynllun cyllido gwres carbon isel newydd i gynyddu'r newidiad ac i gefnogi'r dewis carbon isel i fod yn fusnes arferol.

55. **Byddwn yn adolygu dewisiadau cyllido i gefnogi sector cyhoeddus sero net erbyn 2030 a dull adeilad cyfan o ymdrin â gwres carbon isel** – byddwn yn adolygu'r defnydd o gyllid benthyciadau a grantiau Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau'r budd mwyaf posibl ac yn ceisio defnyddio cyllid ychwanegol i helpu i gynyddu'r broses o gyflawni gwres carbon isel.

56. **Byddwn yn gweithio gyda phartneriaid yn y sector cyhoeddus i archwilio atebion caffael cyhoeddus ymarferol i ddatblygu capasiti'r farchnad** – gan ddarparu llwybr i farchnata cyflawniad yn y sector cyhoeddus a datblygu'r cyfle i gadwyni cyflenwi lleol.

57. **Byddwn yn datblygu capasiti i ddarparu dull adeilad cyfan o ddefnyddio gwres carbon isel** – bydd ein Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r sector cyhoeddus â chyngor strategol, technegol a masnachol er mwyn sbarduno gweithgarwch.